

Jaarverslag van de archivaris over het toezicht op de informatiehuishouding in 2021 voor het dagelijks bestuur van de VRU

Versie definitief 220324

Inleiding

De Veiligheidsregio Utrecht (VRU) heeft het beheer van de archiefbewaarplaats en het toezicht op het informatiebeheer belegd bij de gemeentearchivaris van Utrecht, werkzaam bij Het Utrechts Archief (HUA). In dit document breng ik als archivaris verslag uit aan het dagelijks bestuur van de VRU over het toezicht op het informatiebeheer in 2021, zoals voorgeschreven in artikel 9 van de Archiefverordening VRU (Bgr. 2019, 225). Het verslag dient tevens als basis voor de jaarlijkse verantwoording van het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur, op basis van artikel 10 van de verordening. De provincie verwacht uiterlijk medio juli deze verantwoording te ontvangen als onderdeel van de interbestuurlijke toezichtinformatie, aanvullend op de kritische prestatie-indicatoren (KPI's) van de VRU over het informatiebeheer.

In dit jaarverslag belicht ik mijn belangrijkste werkzaamheden en bevindingen als toezichthouder in 2021, voorzien van enkele aanbevelingen voor het komende jaar. Conform de samenwerkingsovereenkomst van de VRU en HUA is het strategisch informatieoverleg (SIO) met de directeur Bedrijfsvoering en de 'chief information officer' (CIO) gecontinueerd en gestructureerd, ondersteund door een tactisch informatieoverleg (TIO) dat driemaal in 2021 is gevoerd. Voorts biedt het meerwaarde om dit jaarverslag en de aanbevelingen te voorzien van een managementreactie, zoals ook bij de andere Utrechtse overheidsorganen het geval is.

dr. K. van Vliet,
gemeentearchivaris van Utrecht
q.q. archivaris van de VRU
17 maart 2022

Toezichttaken en bevindingen in 2021

In deze paragraaf belicht ik de belangrijkste toezichttaken en bevindingen in 2021. In 2018 en 2020 heb ik een aanbeveling gedaan. Deze zijn nog niet geheel ingevuld. Als aanbevelingen in het afgelopen jaar zijn ingevuld, worden zij groen en vervallen in het volgend jaarverslag. Is dat niet het geval, dan worden zij geel. Als het niet invullen van een aanbeveling schadelijke gevolgen dreigt te krijgen voor de VRU, dan wordt de aanbeveling rood. Ik ga in op de ontwikkelingen binnen de VRU die raakten aan het informatiebeheer en de manier waarop de toezichttaak in het afgelopen jaar gestalte heeft gekregen.

Bevindingen op hoofdlijnen in 2021

Plan Informatiebeheer

In november ontving ik ter kennisname het vastgestelde Informatiebeheerplan voor het komend jaar in de vorm van vier Infographics. Het is positief om te zien waar de VRU met dit plan naar toe wil. Een expliciete relatie met eerder gedane aanbevelingen uit vorige jaarverslagen archivaris miste ik in het plan. In 2022 volgt de uitwerking van de instrumenten, zoals o.a. een applicatielandschap, ordenings- en vernietigingsplan en Kwaliteitssysteem, waarna aan de eisen zoals gesteld in het Besluit Informatiebeheer zal worden voldaan. Zodra het Informatiebeheerplan ter informatie is voorgelegd aan de adviescommissie Bedrijfsvoering en Financiën kan deze aanbeveling als afgerond worden gezien.

2018-1
gereed

Kom met een plan van aanpak voor het implementeren van Archiefverordening / Besluit informatiebeheer en breng dit ter informatie in bij Bedrijfsvoering en Financiën. Laat de bepalingen in de AV en IB in 2019 vertalen naar een plan van aanpak en betrek hierbij het Plan Informatiebeheer dat er al ligt.

Kwaliteitssysteem

Met het 'agile' uitwerken van het Kwaliteitssysteem werd in 2021 een start gemaakt, met het voornemen om dit het eerste kwartaal van 2022 te presenteren aan de projecteigenaar. De archiefinspecteur zou worden uitgenodigd voor het bijwonen en het geven van feedback. Na het opstellen van het Kwaliteitssysteem zal overeenkomstig het Besluit Informatiebeheer, artikel 9 lid 1 onder h, mij dit ter advies worden aangeboden. De uitvoering van dit traject is wel van start gegaan maar loopt over de jaarwisseling heen. Als dit is afgerond, dan beschouw ik de volgende openstaande aanbeveling als gereed.

2020-1
loopt

Geef het komende jaar prioriteit aan het opstellen van het Kwaliteitssysteem.

Informatiebeleidsplan

De huidige status van het informatiebeheer is in 2021 steeds overzichtelijker geworden, met instrumenten zoals o.a. het Informatiebeheerplan. Dit nodigt steeds meer tot het concretiseren van het Informatiebeleidsplan, waarop ik t.z.t overeenkomstig het Besluit Informatiebeheer, artikel 9 lid 1 onder a een adviesverzoek ontvang. Dat was in 2021 nog niet aan de orde. Tijdens het strategisch informatieoverleg (SIO) van 12 april 2021 bleek een conceptversie van het Informatiebeleidsplan nog niet te voldoen aan de situatie en richting die de VRU wilde inzetten. Het voornemen was om het Informatiebeleidsplan in losse onderdelen op te pakken. Het is mij aan het einde van het verslagjaar niet bekend wat op dit moment de status van het Informatiebeleidsplan is, en of er binnen de planning van de lopende projecten ruimte is om het Informatiebeleidsplan in 2022 af te ronden. Hierdoor wordt nu niet concreet wat de samenhang is van het gehele informatiebeleid bij de VRU. Dit geeft aanleiding voor een nieuwe aanbeveling:

2021-1 nieuw

Aanbeveling: *Stuur in 2022 aan op het concretiseren van het Informatiebeleidsplan.*

Organisatieontwikkelingen in het informatiebeheer

Nu de veranderende rol van Team Informatievoorziening in de organisatie in positieve zin zichtbaar is geworden en de bewustwording rond de digitale informatiehuishouding in de organisatie steeds beter gaat wordt het tijd om de effecten hiervan te meten. Het is meer dan tien jaar geleden dat HUA met een nulmeting de kwaliteit van het informatie- en archiefbeheer bij de VRU onderzocht en toetste. Gemaakte afspraken over een hierop volgende follow-up waarin de voornemens op de aanbevelingen op de nulmeting worden getoetst zijn twee keer in de samenwerkingsovereenkomst van VRU en HUA opgenomen. De uitvoering van de follow-up werd om uiteenlopende redenen nog niet ingevuld. Op dit moment zou in plaats van een follow-up het waarschijnlijk beter zijn dat het Team Informatievoorziening in overleg met de archiefinspecteur middels een thema-inspectie een onderdeel of aandachtsgebied van het informatiebeheer laat onderzoeken.

De aanbesteding van het DMS werd gegund aan BCT (Corsa). De livegang van Corsa in mei verliep zonder al te veel rimpelingen. De migratie van data van archiefapplicatie Hotdocs naar Corsa, en van Corsa On Premise naar Corsa SaaS, werd bekeken en door HUA akkoord bevonden. De applicatie voor facilitaire processen ESM (Enterprise Service Management) werd in november in gebruik genomen, met de verwachting om volgend jaar 'live' te gaan. HUA toetste een concept vernietigingslijst uit de AFAS-HRM applicatie, waarbij enkele aandachtspunten werden geconstateerd.

Er werd door de VRU een start gemaakt met het project Risicobeheersing, ter beproeving van het nieuwe zaakstelsel. Na afronding van dit project zal het zaakstelsel in de organisatie worden uitgebreid.

Overbrenging en vernietiging van informatie

De VRU was voornemens twee archieven van rechtsvoorgangers over te brengen naar de

archiefbewaarplaats: Bosbrandweer en Stichting Opleiding Brandweerpersoneel Regio Utrecht (SOBRU). De overdracht van deze archieven is over de jaarwisseling heen getild. Er is een start gemaakt met het concentreren van papieren archieven van de brandweerposten op de locatie Belcampostraat. De opslag in Veenendaal is intussen afgesloten. In 2021 heb ik één vernietigingslijst van de VRU getoetst en akkoord bevonden. Aan het opstellen van een rechtmatige vernietigingsprocedure wordt gewerkt.

Toetsing handboek 'Digitale vervanging archiefbescheiden 2021-2024'

Het handboek 'Digitale vervanging archiefbescheiden 2021-2024' van de VRU werd in januari 2021 door de directeur Bedrijfsvoering van de VRU vastgesteld. Na het positieve advies van de archivaris op het Vervangingsbesluit in april trad het handboek in werking.

2019-1
gereed

Indien het Handboek vervanging als onderdeel van het plan van aanpak tot de verbetering van digitaal informatiebeheer wordt gezien en mede hierdoor de organisatie in beweging moet komen, prioriteer dan het afronden van de conceptversie en dien een formele adviesaanvraag in op dit handboek en het voorgenomen vervangingsbesluit.

Hotspotmonitor

Op basis van het plan van aanpak 'Corona als Hotspot' werd een start gemaakt met een inventarisatie van belangrijke corona-gerelateerde informatie binnen de VRU, met als doel deze blijvend te bewaren. Daarnaast nam de VRU deel aan de door HUA georganiseerde bijeenkomsten over de over de Corona-hotspot. De uitwerking van het plan is intensief en kon binnen de bestaande werkzaamheden van het Team Informatievoorziening niet altijd worden opgepakt. Uitstel zorgt misschien op de lange duur voor 'reparatie' of definitief zoekraken van informatie. Bij het oppakken van de onderstaande aanbeveling is het nuttig om tevens te informeren naar de door de GGDrU opgedane ervaringen met het projectmatig uitwerken van de Corona-hotspot.

2021-2
nieuw

Zorg voor voldoende menskracht om door te pakken met het uitwerken van de hotspot Corona-maatregelen: de impact van deze uitzonderlijke gebeurtenis maakt nu nog deel uit van het actieve collectieve geheugen van de VRU.

Impactanalyse

Team Informatievoorziening voerde gesprekken met HUA over de aansluiting op het e-Depot. Hierna werd besloten een impactanalyse uit te voeren. Het onderzoek werd in november gestart en loopt door tot het eerste kwartaal van 2022 waarna de impactanalyse in het voorjaar zal worden afgerond.

Inwerkingtreding Wet Open Overheid (Woo) en de nieuwe Archiefwet

Laatstelijk is aandacht nodig voor de extra inspanning die op de informatiehuishouding van de VRU afkomt door de inwerkingtreding van de Woo en de nieuwe Archiefwet. De Woo werd op 26 januari 2021 aangenomen door de Tweede Kamer en treedt op 1 mei 2022 in werking. Een voorstel van de nieuwe Archiefwet werd op 21 november 2021 door het kabinet bij het parlement ingediend. Onduidelijk is of die wet in werking treedt op 1 januari 2024, zoals nu voorzien door het ministerie van OCW. Wel wordt steeds concreter wat de impact van deze nieuwe wetten is op o.a. openbaarheid en vernietigingstermijnen. De VRU zal hier waar nodig, tijdig op moeten anticiperen: de invloed op de werkvloer kan aanzienlijk zijn. Tijdens het SIO van 12 april 2021 zijn in het kort de op handen zijnde wetswijzigingen behandeld. Het beeld is dat de VRU goed is geïnformeerd. Daarnaast werd afgesproken om kennis te delen. HUA zal daarom in 2022 inzetten op regionale voorlichting en kennisuitwisseling.

2021-3 nieuw

<i>Laat in kaart brengen wat de inwerkingtreding van de Wet open overheid (Woo) en de nieuwe Archiefwet voor de informatiehuishouding van de VRU betekent. Maak hiervoor gebruik van voorbeelden van de gemeente Utrecht en de provincie en maak een plan van aanpak.</i>

Toezichttaken van de archivaris in 2021

In de samenwerkingsovereenkomst tussen de besturen van de VRU en HUA is een aantal toezichttaken opgenomen die de archivaris van de VRU moet uitvoeren in de periode tot en met 2021. Deze paragraaf belicht de uitvoering van die taken in 2021.

Strategisch en tactisch informatieoverleg (SIO/TIO)

Volgens de overeenkomst moet elk jaar een keer SIO en drie keer een TIO worden gevoerd. In 2021 is het SIO met de directeur Bedrijfsvoering gevoerd op 12 april, de TIO's op 26 januari, 7 september en 6 december. Besproken werden o.a. migraties en de hotspot Corona-maatregelen.

Ondanks dat SIO, TIO's en de uitwisseling van informatie online doorgang vonden vergt de coronacrisis veel van medewerkers en toezichthouder. Toezichthouden op afstand levert vragen op: kan voldoende kwaliteit en ondersteuning worden geleverd en worden de risico's en maatregelen voldoende besproken?

In 2021 vond op 13 december voor het eerst een gesprek plaats met het Interbestuurlijk toezicht, dit was in kader van de jaarlijkse beoordeling op het archief- en informatiebeheer door de provincie Utrecht.

Formele advisering

Bij besluitvormingstrajecten over handelingen die vallen onder de Archiefwet, wordt een beroep gedaan op het advies van de archivaris als toezichthouder. In 2021 bracht de archivaris een positief advies uit op het 'Handboek Digitale vervanging archiefbescheiden 2021–2024'.

Toetsing / informele advisering

Getoetst werd een concept vernietigingslijst uit de AFAS-HRM applicatie, waarbij enkele aandachtspunten werden geconstateerd.

Follow-up inspectie

De follow-up op de nulmeting is gedurende de looptijd van de overeenkomst gepland, maar vond nog niet plaats in 2021. Ik verwacht die binnen de looptijd van de samenwerkingsovereenkomst alsnog uit te laten voeren, of te vervangen door een thema-inspectie. Dit wordt afgestemd met de directeur Bedrijfsvoering.

Toetsing van vernietigingslijsten

De toetsing van overzichten van archiefbescheiden die voor vernietiging in aanmerking komen, vindt in de regel jaarlijks plaats. In 2021 werd één lijst met vernietigbare archiefbescheiden voorgelegd en door HUA getoetst en akkoord bevonden.